

Sprogspil – ud i naturen

Anbefalet alder: 4 år +

Udviklingsmuligheder:

- Udfordre barnets naturlige nysgerrighed.
- Observere og beskrive de forskellige miljøer.
- Genkende og huske planter og dyrearter.
- Lære og anvende de rette ord.
- Beskrive følelser, stille spørgsmål og sammenligne erfaringer og viden.

Indhold:

- 6 store illustrerede billedkort.
- 48 små illustrerede billedkort.
- 1 instruktionshæfte.

Udforskningsmaterialet:

- Giver mulighed for at barnet kan anvende hvert billedkort til at udtrykke, hvad de ved om både planter og dyr.
- Opmuntrer barnet til at huske tidligere oplevelser: ferier, udflugter, besøg...

Spillemuligheder:

- Sortere billedkortene i forskellige livsmiljøer.
- Sortere billedkortene i forskellige arter: flyvende dyr, krybende dyr, dyr med hår, fjer...
- Sortere efter forskellige følelser, fx glæde, sorg, afsky, frygt, angst...
- Sammenligne eller identificere forskellen mellem forskellige billedkort (fx mellem flod og dam).

Sprogspil:

- Se forskel på de forskellige landskaber/miljøer.
- Berige barnets ordforråd og kundskaber.
- Give en bedre forståelse for miljøet og naturen.
- Lære barnet at vurdere variation og forskellige arter af levende væsner og om deres værdi på kloden.

Observationsspil:

Del et stort billedkort ud til hvert barn.

Bland de små billedkort og læg dem på bordet med billedsiden ned ad.

Lad hvert barn tage et kort efter tur. Hvis barnet passer til barnets store billedkort, må han/hun beholde det. Ellers skal det tilbage på bordet.

Den, der først får samlet 8 billedkort har vundet.

For at forenkle og spille spillet hurtigere, kan man bare bestemme sig for et mindre antal kort.

Andre aktiviteter:

- Udforsk og observér barnets nærmiljø: gå ud på en opdagelsestur med materialer, såsom kasser, forstørrelsesglas, kamera osv.
- Frem barnets glæde ved at opdage og udforske verdenen omkring dem.
- Opmuntre barnet ved forsigtigt at indsamle planter eller små insekter, som de finder på gåture, for så at vise dem frem og dele glæden ved "skatten".
- Anvend biblioteket som tilgang for at finde information i bøger og dokumenter.
- Diskutér begreberne "beskytte og bevare".
- Introducér begreberne "levende" og "ikke-levende".

Billedkort:

I haven

1. Coloradobille: Billen er gul og sort på langs og er kendt som et skadedyr for kartofler. Kropslængde: ca 10 cm. Overvintrer i jorden. Hunnen kan lægge op til 1000 æg.

2. Snegl: en snegl uden hus er udstyret med fire tentakler, hvor de to bageste er øjne. Sneglen har små tænder, så den kan æde både planter og små dyr. En del sneglearter er kannibaler. Snegle er hermafroditte.

3. Muldvarpe: et lille pattedyr, som lever det meste af tiden liver alene i underjordiske gange, som den har gravet ud og efterlader sig små bunker af jord oven på jorden. Muldvarpen har et meget dårligt syn, men en meget veludviklet hørelse og luftsans.

4. Spidsmus: altædende pattedyr, som relaterer til musen, uden dog at være en gnaver. Spidsmusens kost består af insekter og snegle. Visse arter har giftigt spyt til at dræbe sit bytte med, hvilket er usædvanligt for pattedyr. Pas på med spidsmusens giftige bid.

5. Rødkælk: en lille sangfugl, som minder om nattergalen, med orangerødt bryst og hoved. Findes oftest i haver, hvor den synger året rundt. Lever af regnorme og edderkopper.

6. Humlebi: hymenopterous insekt (2 vingepar) med en tung, behåret krop, som samler pollen ligesom en honningbi. Stikker kun i selvforsvar. Denne dygtige bestøver er nødvendig for at opretholde den biologiske mangfoldighed og anvendes ofte i drivhuse.

7. Solsort: en fugl, som tilhører samme familie som kragen, men den er meget mindre. Den synger højt og kraftfuldt. Den lever af insekter og regnorme og tøver ikke med at hugge andre fugles reder.

8. Mår: et rovdyr, som angriber høns i hønsegården og også deres æg. Den kan klatre og er meget smidig i sine bevægelser og kan hoppe meget højt.

Ude på landet

- 9. Spætte:** fugl med grønt på den forreste del af overkroppen, gul bagkrop, en grå-grøn underside med rød krone. Den synger meget højt og det lyder ofte som latter. Den slår sin næt mod træstammen mange gange lige efter hinanden.
- 10. Salamander:** en firbenet plettet amfibie med en aflang krop og en lang hale. De opholder sig helt svalt og køligt i fugtig skovbund eller eng.
- 11. Ørentvist:** (Dermaptera) har en langstrakt flad krop med en tang bagest og vinger, som den sjældent anvender. Den er et rovdyr eller altædende, men for det meste spiser den animalsk føde såsom bladlus. Om dagen lever den under sten, sprækker i marken, mens den om natten bevæger sig rundt.
- 12. Grævling:** kendes på de langsgående sorte streger på hovedet. På et år kan den spise ca 100 kilo regnorme. Grævlingen kan bygge store tunneler til sin familie i meget hård jord flere meter under jorden. Og hulen kan holde og anvendes i mange hundrede år.
- 13. Katugle:** denne ugle bor i de hule træer i haven og lever af gnavere. Den har to asymmetriske placerede øre, hvilket giver den et udemærket retningshøre. Selv om den jager om natten har den ikke bedre syn end et menneske.
- 14. Væsel:** kan let forveksles med en hermelin. Den har en lang slank krop, som gør det muligt at presse sig ind i små huller. Pelsen er brun på oversiden og hvid på underkroppen. Væselen lever af små gnavere.
- 15. Hjortebille:** Europas største bille, som først og fremmest lever i egetræer og trærødder. Det tager ca fem år for larven at udvikles, den lever i træstubben, som kan blive fuldstændig spist. Når hjortebillen er fuldvoksen, lever den kun i nogle uger.
- 16. Regnorm:** hermafrodit og planteædende orm, som lever i jorden og bevæger sig ved at krybe. Regnormen har en vigtig økologisk rolle, da de gange, som den graver giver udluftning og dræn til markerne.

I Dammen

- 17. Løvfrø:** denne amfibie har svulmende klæbrige fingre, som gør det muligt for den at leve i sump og fugtig jord. Den lever af insekter. Hannes sang lyder som små klokker kan høres på en afstand på op til 100m.
- 18. Sumpbæver:** også kendt som nutria. Den er en meget stor gnaver, som kan bliver over en meter lang og har svømmehud mellem tæerne. Sumpbæveren laver sit bo ved vandkanten. Den lever af græs, vandplanter, rødder og frugt.
- 19. Rørhøne:** også kendt som gallinule. Dens røde næb med hvis plet på begge sider er rørhanens kendetegn. Den har ikke svømmehud mellem tæerne. Den bevæger sig i små ryk og holder halen højt, når den går. Lever af vegetation i eller under vandet i vandkanten.
- 20. Gedde:** en langstrakt krop med fint skind. Siderne er gule og grønne. De første år vokser gedden meget stærkt, men derefter vokser den langsomt som alle andre fisk. Gabet/munden er meget stor. Den er en ensom og stille jæger.
- 21. Iller:** er et lille mårdyr. En nær slægtning til væselen, minken og odderen. Dette stille, snigende og ganske diskrete pattedyr lever af små gnavere, fugle, frøer og krybdyr. Det kan forekomme, at den lammer sit bytte ved at stikke tænderne ind i ofrets hjerne, for så at kunne opbevare det i sin hule og spise det senere. Den dykker og svømmer ganske godt.

22. Guldsmed: insekt med en lang krop, med to sæt membranlignende, transparente vinger. De har et stort og bevægeligt hoved med store facetøjne, som hjælper dem med at jage fluer og myg meget effektivt. De kan flyve i mange timer i træk.

23. Gråhejre: en stor vadefugl, med overvejende grå fjerdragt, med langt spidst næb og lange ben. Den flyver med halsen bøjet bagud, lever af fisk, insekter og amfibier. Gråhejren opholder sig i kolonier, op til 50-100 par. **Snog:** orm som ikke er giftig. Kan genkendes ved sit tydelige mønster på nakke og hals. Lever af amfibier, gnavnere og ådsler. Kan blive mellem 0,65-2 m lang.

I og langs med floden

25. Isfugl: denne fugl kan kendes ved sin blå-grønne fjerdragt, hvide hals og orange-røde bryst. Dens tilstedeværelse er en god naturlig indikator på kvaliteten i vandmiljøet. Dens metalliske, skarpe hvislen er meget ulig andre sangfugle.

26. Digesvalen: denne fugl er mindre end en landsvale. En habil flyver, som jager meget i nærheden af floder og lever af insekter. Dens brune overside, hvide strube og tydelige brystbånd samt den lille størrelse adskiller den fra de fleste svalearter.

27. Bisamrotte: en planteædende gnaver, som er mindre end en nutria. Nogen gange spiser den dog også fisk, som er blevet efterladt af fiskere i vandkanten. En udmærket svømmer, som kan holde vejret undervandet i op til 15 minutter.

28. Regnbueørred: kaldes også forel. Denne fisk lever i klart, rindende vand, er kødædende og lever hovedsagligt af orme og insekter. Den kan leve imellem 7 og 20 år. Nogen gange kan den blive op til 30 kilo stor

29. Krebs: et krebsdyr, som ligner en lille hummer. Lever i koldt rindende vand. Spiser hvad som helst: løv, alger, dyrerester og døde fisk. Den spiller en vigtig rolle som skraldemand på søbunden. Er oftest aktiv om aftenen og natten, hvor de leder efter føde.

30. Ål: en fisk i form af en orm/slange på omkring en meter lang, mørk farve på ryggen og lys på bugen. Den tilbringer størstedelen af sit liv i ferskvand, men finder sin føde i havet. Ådselæder og rovdyr, skyr lyset og er derfor mest aktiv om natten.

31. Karpe: Altædende og en glubsk lille fisk, som lever af alger, orme og insekter. Dens sider er sølvglinsende, bugen er hvid. Lever i banker i klart ferskvand. Kan blive op til 11 år.

32. Odder: pattedyr, som tilhører mårfamilien. Kendetegnes af svømmehud, korte ben og en muskuløs hale. Lever mest af fisk. En sjov og kærlig fyr, som ofte leger med sit bytte.

Langs stranden

33. Knivmusling: En lang musling, som lever og bevæger sig vertikalt i køligt sand. Når den bliver forstyrret, graver den sig lynhurtigt ned. Den efterlader et lille krater.

- 34. Skade:** en meget larmende fugl, som er sort med en meget hvid mave. Den bruger sit stærke røde næb til at perforere en skal. Skaden bor tæt ved stranden, og lever i flokke. Den er altædende, både vegetarisk og animalsk føde året rundt.
- 35. Albueskæl:** et spiseligt bløddyr med en konisk skal, hovedet har to store tentakler, som øjnene sidder på. Den klamrer sig fast ved sten og lever af alger.
- 36. Eremitkrebs:** dette er en lille krebs med en blød skal, som tager bo i en lille tom og forladt skal. Tit er der en havanemone på skallen som eremitkrebsen bruger som skjold, når den skal have føde. Den lever langs klipper og sten og lever af døde dyr.
- 37. Gopler:** er kødædende rovdyr, som har været på jorden siden langt før dinosaurerne. Medusa maneter/brandmænd består af en paraply og tentakler, som er fyldt med tråde, som injicerer en gift, som lammer sit bytte og giver kløe og svien hos mennesker.
- 38. Søstjerne:** et havdyr, som kan kendes på sin stjerneform, 5 arme og sygekopper. Lever af muslinger. Når en søstjerne taber en arm, vokser den ud igen, men ikke altid korrekt. Nogen gange bliver den kortere, nogen gange vokser der en ekstra arm ud. Søstjernen er hermafrodit.
- 39. Fladfisk:** med en oval, rødspættet krop. Den lever på sandbunden og spiser orme og plankton. Hunnerne lægger op til 500.000 æg.
- 40. Søhest:** er en lille fisk, som ligner en hest, der står op. Bevæger sig ved at svømme opretstående med rygfinnerne. Den suger plankton og små krebsdyr til sig gennem sin snabellignende mund. Det er hannen, der bærer æggene.

På havbunden

- 41. Topskarv:** ligner storskarven men er mindre og mere fin i det. Havfugl med sort fjerdragt og grønne reflekser, med en kort fremadbøjet hals. Er ret god til at fiske og fange under vandet.
- 42. Blåmanet:** eller portugisisk orlovsman. Kan ikke svømme, men i stedet driver den rundt i havet overflade med sine gasfyldte blærer, som fanges af vinden. Den har meget lange tentakler, som kan blive over 50 meter lange og forårsage alvorlige forbrændinger.
- 43. Hvidpletet blæksprutte:** Octopus macropus, en blæksprutte med otte lange røde arme, med hvide fluorescerende prikker. Munden kaldes for "papegøjenæb" fordi den er så stærk. Denne nattelige art lever af fisk og krebsdyr.
- 44. Klumpfisk:** solfisk eller svømmende hoved, *mola mola*, kaldes den også for. Er en stor og langsom fiskeart, med en meget speciel korpsform. Cirka 2 meter lang og den vejer op til 1 ton, og det gør den til den største nulevende fisk. Lever først og fremmest af gopler og fisk. Trods sin enorme størrelse kommer den langt omkring ved hjælp af havets strømme.
- 45. Rævehaj:** kan blive op til 6 meter lang og veje 400kg. Kendetegnet for rævehajen er dens store øjne, som peger op ad og dens halefinne, som bliver halvt så lang som hele hajens længde. Halefinnen anvendes til at bedøve byttet. Lever først og fremmest af stimefisk, men den kan også spise blæksprutter.
- 46. Havskildpadde:** havreptil, som tilbringer hele livet til havs, undtagen hunnerne, som lægger sine æg på land. Det kan tage op til 50 år for en havskildpadde at nå en reproduktiv alder. Denne art kan sagtens krydse oceanerne. Men de er meget sårbare og en truet dyreart.
- 47. Rethval:** denne hval er massiv og imponerende med sine 20 meters længde og vejer 50 ton. Visse hvaler kan veje op til 80 ton og blive 70 år gamle. De lever af plankton, krebs og mindre havdyr. De svømmer med åben mund og fanger sværme af dyreplankton. Er truet af hvalfangst.

48. Sømrokke: kendetegnet ved sin flade, diamantformede krop med vingelignende finner og en række store takker på kroppen og halen.
Den lever på havets bund og ernærer sig af krebs og fisk.